

Roba Estesa: «L'amor és saber que pots expressar la teva fragilitat i que serà acollida»

La vocalista de la banda, Gemma Polo, respon una extensa entrevista sobre el nou disc 'Rosa permanent'

Roba Estesa | Michal Novak

‘Fes el que et surti de l'ànima: serà un regal per a tu’. Ho proposa **Roba Estesa** al seu tercer àlbum, *Rosa permanent* (Halley Records, 2021), on les cançons parlen del valor de comptar amb els altres, de sentir que el camí no el fem sols. Que som i ens construïm amb els que tenim a la vora: amb qui ens cuida i amb qui cuidem. És a dir, parlen, des del plural, del poder de sumar cada singular. És un disc que reflexiona i denuncia, que no és agressiu però sí combatiu, que balla i balla i balla, que de la fragilitat en fa força, que en el sentir-se perdut troba la determinació del rumb, que ens encoratja a tirar endavant fent camí pels marges i, des d'allà, mirar el que no acostuma a mirar ningú. A **Roba Estesa** no hi ha cap líder, és un projecte que procura que les vuit noies que el formen tinguin la mateixa veu, i és per això que la cantant Gemma Polo respon més en nom del grup que no pas en el seu.

Al primer tema, "Torna", canteu: ‘La por als moments difícils només posa llum a les teves veritats. Torna a brillar i torna més forta que abans’. El disc recorda la sensació de renéixer. Què vol dir sentir-se viu?

Sentir-se viu és saber què dona sentit a la teva vida, i a **Roba Estesa** és fer concerts. Després d'un any de pandèmia, encara ho hem valorat més. Vam néixer d'un lloc gens pretensions, perquè érem unes col·legues que quedàvem per tocar, i els rols s'han establert de manera natural, cadascuna ha agafat el que ha pogut. I hi ha alguns papers que tenen a veure amb les cures i, com que sobretot es desenvolupaven en les etapes de concerts, han desaparegut.

Quins són i qui assumeix aquells rols que tenen a veure amb les cures?

Són aquelles persones que fan que durant la gira estiguem totes contentes. L'acordionista Clara Colom, que ha deixat el grup, era molt espontània i divertida; a les gires, quan estàvem cansades, feia tres dies que dormíem tres hores i havíem de fer proves de so a la solana a les quatre de la tarda... ella apareixia i ens vivava: "Vinga, som-hi!". I la *road manager* Andrea Prieto és com una mare, en el sentit que té cura de tot, però el darrer any, sense concerts, no ha pogut fer la seva funció. Aquest estiu passat hem tornat a actuar, a estar juntes, a mirar-nos, a sentir la complicitat i a sentir-nos vives. Si **Roba Estesa** no fa bolos, tot això es difumina.

En un món en què hi ha tendència a anar a la teva bola, en què cadascú mira per ell i tot és força individualista, heu fet un homenatge a les amigues, que és just el contrari, tenir present l'altra i cuidar-la.

L'amistat és revolucionària, i hi hem de prestar molta més atenció. Vivim en una societat que prioritza les relacions monògames i heterosexuales, i quan trobes una parella representa que ja tens la vida feta. És un error garrafal. Aquest és el camí que han seguit moltes persones i es fa difícil sortir-ne, perquè tot està articulat perquè encaixis en un motlle. I fer la contraproposta -decidir que vols viure sense la teva parella, amb les teves amigues, que vols posar al davant projectes col·lectius abans que els vincles d'amor tradicionals- és molt complicat. A **Roba Estesa** tenim molt clar que les amigues són al centre, i que quan estic feta una merda perquè la vida actualment és un puto drama puc estar amb elles, i és precisament amb elles que puc construir la meua identitat.

AMOR, AMISTAT I EDUCACIÓ

Per la manera com s'entén o es malentén l'amor, de vegades és més autèntica una relació d'amistat que una de parella.

Sí, i també hi ha una part educacional que s'hauria de revisar perquè sovint apliquem dinàmiques de l'amor tòxic en les relacions d'amistat. Per exemple, quan esperem més de l'altre estem ensenyant quines són les nostres cuirasses i inseguretats. Hauríem de poder treballar aquests espais d'una manera més sana.

Quan a "Lxs nenxs" canteu ?Estan guapes, guapes! Estan maques, maques!' us referiu a la força d'estimar algú i dir-li?

Sí, totalment. Vivim en una cultura del silenci, i mira que és fàcil dir: "Estic tan contenta de tenir-te a la meua vida! Em fas tant de bé!". Això reforçaria moltíssim els vincles entre les persones.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=egYRoSxQwls>

Una noia l'altre dia deia: "Ens eduquen perquè entre les dones hi hagi enveja i ens veiem com a competència". Mirant-vos és just al contrari.

Això ja ho hem superat, en la realitat no normativa la competència entre les dones no existeix. En cap moment considerem com a competència qualsevol projecte que estigui format per ties o per persones no binàries, tot al contrari, ho celebrem com boges. Moltes vegades ens diuen: "Ha sortit aquest grup de dones, creieu que us prendran el lloc?". Però què dius! Al Canet Rock érem l'única banda en què cap no era un tio.

És com si només hi pogués haver un lloc.

Clar, dins la indústria de la música hi ha la idea que **Roba Estesa** ja ocupa el lloc de la banda de ties i, per tant, quan necessiten fer una programació i tenir més dones ens programem a nosaltres, que som vuit i pugem el percentatge que t'hi cagues.

Us heu sentit utilitzades?

Sí, però no ens ve de nou. És una de les contradiccions en què vivim, perquè necessitem formar part d'una indústria neoliberal on la majoria de programacions són privades, i les que són públiques estan subvencionades per entitats privades. Hem de conviure amb aquest sistema per existir, perquè negar-s'hi vol dir renunciar a tot. Hi ha alternatives i hi ha moltes bandes que no funcionen dins aquest circuit i les admiro, però tenir una banda de ties i voler existir implica firmar el pacte de participar-hi, perquè en cas contrari no podríem criticar-ho des de dins.

Què us grinyola més del món de la indústria musical?

La majoria de festivals estan patrocinats per marques de cerveses que aprofiten el sector cultural per netejar la seva imatge. Si algú que vingues de fora ho veiés, fliparia: Què fan tants artistes tocant davant d'anuncis publicitaris? És molt difícil posicionar-se, perquè si hi vas a la contra, és possible que se't tanquin moltes portes. Caldria intentar trobar un equilibri dins la consciència crítica però sabent que **Roba Estesa** sola no pot desmuntar aquest engranatge. Encara som lluny de tenir un teixit cultural sa, però això no vol dir que sigui impossible, nosaltres creiem que es pot arribar a transformar.

Estem acostumats que el cantant sigui el líder i representi el grup. Aquí en canvi el representeu totes. Quines inèrcies us estalvieu funcionant com a col·lectiu?

És vital passar els processos creatius per la col·lectivitat, perquè si no seria el projecte d'algú acompanyat d'una banda que toca, i això ja existeix i no és sempre dolent. D'estalviar no ens estalviem res, el que fem és que els processos siguin més complexos, molt més llargs. I això de vegades és molt cansat perquè també ens han ensenyat que tot ha de ser per demà i ràpid. I en els processos col·lectius el 'per demà' no existeix, perquè primer ens hem de trobar i després parlar de totes aquestes coses.

Roba Estesa Foto: Michal Novak

No és una que mana i les altres que obeeixen, com de vegades pot passar en els rols

d'alguns grups?

Ens ho estem treballant, perquè en el pla intern ens costa funcionar com a grup, i encara n'hem d'aprendre. Fins i tot hem demanat ajuda externa fent sessions de mediació, de gestió de conflictes i sobre els rols de cadascuna. Ens qüestionem quines dinàmiques fan que algunes tinguin més veu que altres, tenint en compte temes de visibilització i de poder. És natural que passi perquè vivim en una societat individualista que ens marca els models, però hem de vigilar. Sabem que cal anar a poc a poc i que hi ha moltes coses per revisar dins una mateixa, en el grup, del grup cap enfora... Si algú veu que **Roba Estesa** es transforma, és normal.

SAMARRETES I PRIVILEGIS

Què demanaríeu als grups d'homes?

Que no es treguin la samarreta. Sembla una bestiesa, i fins i tot ens responen: "No me n'he de privar perquè a tu et fa cosa fer-ho!". No és que em faci cosa, no tinc cap problema a despullar-me, però si nosaltres ens traiem la samarreta, el nostre cos no serà llegit com el seu, i aquest és el problema. Fins que no se solucioni de manera col·lectiva, ells hauran de renunciar al privilegi, i fer-ne pedagogia i consciència. Hi haurà un moment en què si una dona té calor, es podrà treure la samarreta sabent que ningú veurà el seu cos des d'un punt de sexualització, jutjant-lo amb relació als cànons o fent-se una palla.

Veig molts grups catalans que ara són feministes. No sé fins a quin punt s'ha convertit en una moda o en un discurs que es pot predicar sense practicar-lo.

Totalment, i hi ha bandes que diuen: "És que nosaltres no fem política". I mira, pots fer cançons sobre el cel, les papallones i els marges de pedra, però quan es puja a un escenari amb certs comportaments es generen precedents i referents.

Per exemple quins?

Sortir amb alcohol a l'escenari. No ho entenc, i encara menys quan la major part del públic són adolescents que estan formant la seva identitat. La seva referència no poden ser artistes que promouen l'alcoholisme. I no és que estigui en contra de l'alcohol, sinó del fet que es consideri natural beure a l'escenari i que ningú no s'ho qüestionari. I també hi ha lletres que haurien de ser revisables, però el que més em preocupa és la posada a escena.

Quina seria la teva proposta?

Les primeres files dels concerts les ocupen senyors i després al darrere hi ha senyors que fan *pogos*, que com a alliberament em sembla meravellós però ens hem de preguntar qui els està liderant. Des de l'escenari es veu clarament, i igual que diem "Aixequem les mans de dreta a esquerra!" també podríem dir "Ei, totes les persones no binàries, poseu-vos a primera fila! Senyors que esteu a primera fila, deixeu que s'hi posin, generem un espai segur". Tenim poder perquè som dalt d'un escenari i tenim un micròfon. I això no té a veure amb la política, perquè quan veiem una agressió, l'aturem.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=G-U4Fndq5wc>

Ho heu hagut de fer moltes vegades?

Als directes hi ha hagut agressions cap a nosaltres o entre el públic. Per exemple, quan hem vist noies intentant gaudir d'un concert però que un senyor al darrere seu no les parava d'empenyar. Llavors, quan ens mirem de cara, els intento fer un gest per saber si estan bé o cal avisar al segurata. No cal ni fer-ho públic, perquè aquestes situacions sempre s'han de tractar amb cura. Si un home està molestant, sempre demano si es pot anar a solucionar. És el mateix que si ets al carrer i veus una agressió.

De fet, entre el públic dels vostres concerts ja hi ha una manera de fer i de ser que els distingeix.

Sí, però es denuncien molts més casos d'agressions en concerts nostres que en els de qualsevol altra banda. I és del rotllo: "Com pot ser que, si sou tan feministes, hi hagi tantes agressions?". Però no és que n'hi hagi tantes, és que és dels pocs espais on es visibilitzen i es denuncien de manera pública.

A la cançó "Pena" canteu ?Si l'amor fa de cel·la, l'amor no val la pena'. Què és amor i què no ho és?

El que no és amor és tot allò que et fa petita i insegura. I parlo també d'amor en l'àmbit de les amistats, de la família o en els espais laborals. En canvi, l'amor és sentir que aquest sentir-se petita té l'espai, u, per existir, i dos, per transformar-se. Dins el relat del nou disc plantegem l'amor des d'aquest punt de vista: les emocions xungues són a l'extraradi i existeixen, cal treure-les enfora per tal que puguem créixer i ser millors.

També parlem de la fragilitat, de sentir-se perduda. Són aquestes coses que ens passen a tothom i costen d'admetre.

L'amor és poder dir el que et preocupa, i si al final ho podem acabar superant, ja farem una festa major. És a dir, l'amor és saber que pots expressar la teva fragilitat i que també serà acollida.

Roba Estesa Foto: Michal Novak

I l'amor és transformador. Quan escoltes el disc és com si algú t'agafés la mà i et digués "t'acompanyo en el camí".

Sí, és molt important aprendre a acompanyar els altres.

Mira que és discret aquest verb, i no té res a veure amb ser feliç.

És que a aquella pregunta de si soc feliç, jo hi respondria que ara ho soc, abans no i potser després una mica. El reclam de la felicitat és asfixiant. No volem ser feliços, volem estar tranquil·les i tenir gent que ens acompanyi i saber-les acompanyar.

Seria millor preguntar-nos si ens sentim acompanyats que si som feliços?

Totalment, podríem dir: "Estic acompanyada d'ella". Tant de bo ens féssim preguntes com aquesta.

MÚSICA DEL SUD

Es tracta igual un grup de Tarragona que un de Girona?

No és el tracte, són les oportunitats culturals. En l'àmbit territorial hi ha desigualtats molt grans.

Com més al sud, menys existeixes?

Totalment. Diuen que tenim sort perquè hem guanyat molts Premis Enderrock, toquem a la majoria de programacions i fem molts bolos. Però no va de nosaltres, és un tema territorial i col·lectiu. Si fem una graella de festivals, la majoria són al nord. I això no vol dir que no n'hi hagi al sud, però ni surten a la tele, ni tenen espais de promoció. La quantitat de diners destinada a subvencionar festivals del sud és ínfima en comparació amb la que es destina a Barcelona o a les comarques gironines. I Lleida i el Pirineu, què?

Podeu viure de la música?

Econòmicament hi érem a prop però amb la pandèmia ens n'hem allunyat, el resultat és tres o quatre vegades més precari. La feina que ens implica el grup és d'una jornada normal, però ara la fem de franc.

Us fa por passar de ser una colla de noies que quedava per tocar a ser un grup musical que s'ha professionalitzat?

La paraula por és present i ho inunda tot. Tenim por de no estar totes còmodes fent el que fem, i que la transformació no sigui per voluntat pròpia sinó per inèrcia, és a dir, que ens vingui donada. És possible que hi hagi gent que pensi que **Roba Estesa** ha deixat de ser el que era, i no, som les que som i el que fem. Ara hem gravat aquest disc i potser l'any que ve decidim fer punk-rock. Cal deixar de dir a la gent què ha de fer i assumir que els projectes artístics estan en transformació constant perquè les persones també ho estem.

Els grups no són els mateixos al principi que quan ja tenen deu anys.

Clar, i volem assumir-ho com un valor i no com una cosa negativa. Autocrítiques i crítiques, totes les que vinguin i és meravellós, però ara estem fent aquesta música perquè estem vivint aquest moment. A nosaltres mateixes se'ns fa difícil validar-ho i tenir la certesa que és legítim, perquè les veus de fora que ens qüestionen tota l'estona a vegades són massa fortes.

Us deueu sentir molt fràgils quan veieu que tothom pot opinar sobre vosaltres.

L'objectiu és aconseguir que el públic senti que forma part dels nostres processos. És una manera d'entendre la col·lectivitat, però no hi estem acostumats.

Roba Estesa Foto: Michal Novak

I com viviu el tema de l'ego? Al digital cultural 'Catorze', Suu deia que voler agradar crea addicció.

Nosaltres som vuit a l'escenari, i fa anys que treballem escènica perquè el focus sigui compartit. És molt fàcil veure la cantant i pensar que és la líder del grup, i per això treballem les eines compositives d'escena. Valorem quins espais tenen més poder dalt de l'escenari, per tal que totes hi anem passant. I les que no es poden moure fem que tinguin moments en què tothom les estigui mirant. A més, tenir una persona interpretant les cançons en llengua de signes també difumina la idea d'una líder, perquè en aquell moment en som dues, fem coses diferents i el poder es reparteix. D'ego en tenim totes i s'ha d'alimentar, però sí que lluitem perquè el projecte no sigui mai a força d'un sol ego. Ho vivim sobretot als directes, més que a les xarxes socials, perquè allà tenim pocs *likes*, som una mica pringades en aquest sentit.

Però això és relatiu.

No, perquè després els programadors miren quants *likes* o quants seguidors tenim a les xarxes socials.

Us programen en funció dels *likes* o seguidors que teniu?

Hi ha qui ho fa i qui no, el problema és que ho poden fer.

Balleu i feu ballar el públic. Voleu transmetre la idea de celebrar?

Hi ha tres eixos que tenim ben presents: la celebració, a través de les cançons que catalitzen les dificultats amb què ens trobem a la vida; el que és local, perquè valorem el territori que habitem, no som viatgeres del món, som aquí, habitem aquest espai i el transformem, i el feminisme, al més radical possible.

Què diries a una dona que vol cantar?

Que aprengui a tocar la bateria. No ens falten dones que cantin perquè ho fem totes, però de la mateixa manera podem aprendre a tocar més instruments, a programar, a produir i al que calgui.